

УДК 81'371:165.412

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2023.34.15>

Сяомен Ле, асп.

ORCID: 0000-0002-3060-4281

e-mail: lexiaomeng0318@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ЗВ'ЯЗОК СЕМАНТИКИ СУМНІВУ Й НЕВИЗНАЧЕНОЇ РЕФЕРЕНЦІЇ

Присвячено аналізу зв'язку між семантикою сумніву й невизначеною референцією. Референція як співвіднесення з реальністю здійснюється мовцем під час мовленнєвого акту. Якщо таке співвіднесення у свідомості людини неуспішне, ідеться про невизначеність об'єкта. Категорія невизначеності має яскраво суб'єктивний і комунікативний характер: невизначено-референтне значення передається у процесі конкретного мовленнєвого акту. Семантична категорія сумніву ускладнюється, з одного боку, перетинами з категорією визначеності/невизначеності, з іншого боку, семантика сумніву та невизначена референція реалізуються в конкретних мовленнєвих актах та мають очевидний суб'єктивний характер. Це пояснюється тим, що коли слово входить до мовленнєвого акту, воно може мати різне семантичне наповнення під дією багатьох чинників, як-от цілі адресанта, контекст і фонові знання учасників комунікації. Тому з позицій прагматики, що ґрунтується на відносинах між комунікаторами, виділяються три ситуації, у яких одночасно можуть реалізовуватися невизначена референція та семантика сумніву. Ці 3 ситуації: 1) мовець знає об'єкт неточно, слухач знає мовленнєвий об'єкт; 2) мовець знає об'єкт неточно, слухач не знає об'єкта референції; 3) мовець знає об'єкт, але не хоче з якихось причин, щоб слухач дізнався, що йдеться про цей об'єкт. У третій ситуації можливі два варіанти залежно від поінформованості слухача, зокрема: 1) слухач і мовець володіють загальними знаннями, водночас слухач є одним із інсайдерів події, описаної мовцем, тому він знає мовленнєвий об'єкт, і тоді формується ситуація визначеності; 2) слухач не знає або не точно знає мовленнєвий об'єкт, тоді виникає ситуація невизначеності. За допомогою мовних матеріалів із текстів сучасних засобів масової інформації ми виявили, що невизначене звернення й семантика сумніву підкреслюються за допомогою різних мовних засобів. На основі результатів аналізу мовного матеріалу ми вважаємо, що невизначена референція та семантика сумніву є двома різними сторонами одого й того ж самого явища, і вони доповнюють одне одного.

Ключові слова: семантика сумніву, теорія референції, невизначена референція, мовленнєвий акт.

Вступ. Стан сумніву кваліфікується як емоція та інтелектуальне почуття [6, с. 169–175]; як категорія, що належить до групи мотивів стану невпевненості [1, с. 224]; як невід'ємна частина категорії суб'єктивної модальності. Водночас, дослідження теорії референції охоплюють такі проблеми, як мовленнєві акти, теорія висловлювання, проблема актуалізації речення у висловлюванні, дейксис, анафоричні та кореферентні відносини у тексті, займенники, числівники власні імена, категорії предикативності та модифікації, нереферентно-синтаксичне вживання іменних груп, категорія визначеності та артикля [3, с. 7–271]. Проте недослідженими залишаються багато важливих питань що стосуються категорії сумніву в мові, зокрема не розглядалася взаємодія семантики сумніву та невизначеної референції.

Методологія дослідження. Актуальність дослідження. Аналіз взаємодії невизначеної референції та семантики сумніву відіграє визначальну роль у всебічному розумінні сумніву й допомагає нам розкрити його сутність.

Мета статті – дослідження сконцентровано навколо аналізу взаємодії невизначеної референції та семантики сумніву.

Матеріалом для аналізу стали тексти ЗМІ: "Українська правда", "Газета.ru", "Yabl.ua". Загалом було проаналізовано близько 100 контекстів, у яких актуалізуються вияви семантики сумніву. Для виділення специфічних ознак, які відображають синтез семантики сумніву та невизначеної референції, використовувалася методика когнітивного профілювання.

Результати дослідження. Коли люди висловлюють свої думки мовою, окрім логічних, вони також керуються емоційними, риторичними, контекстуальними й іншими чинниками. У процесі спілкування люди не просто будують речення, але за допомогою мовленнєвих актів досягають своєї мети, використовуючи певні дії, такі як інформування, прохання, рада, питання, наказ, попередження, обіцянка, подяка тощо [3, с. 19].

Сумнів як вираження особистісного ставлення у процесі осмислення фактів і явищ дійсності проявляється в конкретних мовленнєвих актах. Об'єктами сумніву може

бути надійність джерела інформації, справжність видимої дійсності тощо.

У лінгвістиці розуміння уявлення про референт стає досить складним. В основному, його складність полягає у входженні слова у мовленнєвий акт і наявність різного семантичного наповнення під дією багатьох факторів, таких як: цілі адресанта, контекст та фонові знання учасників комунікації.

Згідно з поглядами Г. Фреге, теорія референції тісно пов'язана з проблемами семантичного значення, водночас описується як відбувається співвіднесення лінгвістичного знака і його референта – об'єкта реальної дійсності. Зазначимо, що Фреге розглядає насамперед ізольоване слово, поза його зв'язком із контекстом, тож не отримують адекватне висвітлення ті аспекти значень, що пов'язані з впливом суб'єктивних чинників [5, с. 352–379].

Крок до прагматизації теорії референції зробив Л. Лінський, який пов'язував акт референції із суб'єктом, що говорить. Він вважав, що для розуміння референція важливі відношення, у які вступають мовні вирази в контексті мовленнєвого акту [10, с. 74–89].

О. Падучева визначає референцію так: "Референція – це співвідношення, загалом, з індивідуальними і щоразу новими об'єктами і ситуаціями" [3, с. 8]. Саме визначення референції, як співвідношення з реальністю, здійснюється під час мовленнєвого акту людиною, яка спілкується. Якщо таке співвідношення у свідомості людини є неуспішним, то маємо на увазі невизначеність об'єкта.

Отже, категорія невизначеності має виражений суб'єктивний і комунікативний характер: невизначено-референтне значення передається у процесі конкретного мовленнєвого акту. Як стверджує К. Елґін, що реалізацією референції є така поведінка мовця, як: сумнів, впевненість і так далі [7, с. 2–9]. На думку А. Кронфельда, що в конкретному контексті, коли використовується вираз, що містить референцію, або коли референція успішна, світова модальність мовця стає думкою слухача, а світова модальність слухача стає думками мовця [9, с. 199].

Семантична категорія сумніву ускладнюється, з одного боку, перетинами з категорією визначеності / невизначеності [4], а з іншого боку, семантика сумніву та

© Ле Сяомен, 2023

невизначена референція реалізуються у конкретних мовленнєвих актах і мають очевидний суб'єктивний характер. Таким чином, аналіз взаємодії невизначеної референції та семантики сумніву відіграє важливу роль у всебічному розумінні сумніву й допомагає нам розкрити його сутність.

Із прагматичного погляду, розглядаючи цю проблему, необхідно враховувати відношення між суб'єктами комунікації. Означені відношення реалізуються у двох аспектах: визначеність / невизначеність для того, хто говорить, і визначеність / невизначеність для слухача. Їх можна репрезентувати у вигляді схеми (рис. 1).

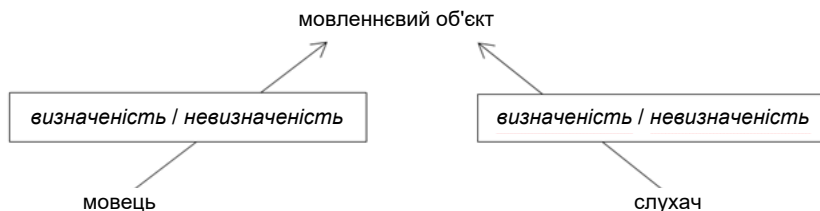

Рис. 1. Відношення мовця та слухача до мовленнєвого об'єкту

Якщо мовець і слухач знають мовленнєвий об'єкт у процесі мовленнєвого акту, тоді реалізується визначена референція. Водночас можливі три ситуації невизначеності: 1) мовець знає об'єкт неточно, слухач знає мовленнєвий об'єкт; 2) мовець знає об'єкт неточно, слухач не знає об'єкта референції; 3) мовець знає об'єкт, але не хоче із якихось причин, щоб слухач дізнався, що йдеться про цей об'єкт.

У третій ситуації можливі два варіанти залежно від поінформованості слухача, зокрема: 1) слухач і мовець володіють загальними знаннями, водночас слухач є одним із інсайдерів події, описаної мовцем, тому він знає мовленнєвий об'єкт, і тоді формується ситуація визначеності; 2) слухач не знає або не точно знає мовленнєвий об'єкт, тоді виникає ситуація невизначеності.

Отже, у всіх названих ситуаціях може відбуватися лише невизначена референція, коли один із суб'єктів,

мовець або слухач, не знає мовленнєвий об'єкт, і тоді необхідно проаналізувати відповідно до ситуації, хто з них не в змозі ідентифікувати об'єкт. У першій ситуації лише той, хто говорить, перебуває у стані сумніву, а у другій ситуації у стані сумніву перебувають і мовець, і слухач, тобто невизначене референтне значення постає у вираженні й описі об'єктів позамовної реальності тим, хто говорить у конкретній ситуації. Щодо сумніву, то це психологічний стан того, хто говорить при передачі інформації, або одержувача – під час отримання цієї інформації через її неповноту. У третій ситуації, через навмисно створене "закриття" інформації мовцем, лише слухач перебуває у стані сумніву, якщо він не знає або не точно знає мовленнєвий об'єкт. Аналіз конкретних мовленнєвих актів дав результат, який наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Типи референційних ситуацій невизначеності з погляду наявності / відсутності сумніву

Тип ситуації	Її варіанти	Визначеність / невизначеність	Семантика сумніву
1. І мовець, і слухач знають мовленнєвий об'єкт	Немає	визначеність для мовця і слухача	відсутня
2. Мовець знає об'єкт неточно, слухач знає мовленнєвий об'єкт	Немає	невизначеність лише для мовця	наявна в інтенціях мовця
3. Мовець знає об'єкт неточно, слухач не знає мовленнєвий об'єкт	Немає	невизначеність для мовця і слухача	наявна в інтенціях мовця і сприйнятті слухача
4. Мовець знає об'єкт, але не хоче з певних причин, щоб слухач дізнався, що йдеться про конкретний об'єкт	1) слухач знає мовленнєвий об'єкт	невизначеність для мовця і слухача	відсутня
	2) слухач не знає або не точно знає мовленнєвий об'єкт	невизначеність лише для слухача	сумнів у сприйнятті слухача

Другий тип найчастіше зустрічається у зв'язному мовленні й поширений у газетах, у текстах інтерв'ю, наприклад: 1. Під час інтерв'ю зі священником ПЦУ Володимиром Маглена відбувся такий діалог:

– А Ілон Маск для вас що-то значить? Релігія с наукой ведь всегда вступала в противоречия, разве нет?

– Как и Джобс. Я написал статью "Илон Маск и Бог". В сербской церкви есть икона ученого Николы Теслы. Оттуда все корни компании Маска и идут. Он был никем, но стал всем, потому что не заелся. Это неправда. Я понимаю, о чем ты. Но это стереотип. Очень много среди ученых людей верующих, церковных. Наука – тоже от Бога. (Українська правда. 21.01.2022) (тип 2).

53-річний священник ПЦУ Володимир Маглена разом із друзями-айтішниками працює над стартапом Padre Online (як він сам його іронічно називає). Його мета – навчити штучний інтелект так, щоб кожен зміг "відвести душу" онлайн. За стереотипом священник не повинен займатися технологією, тому в інтерв'ю

журналіст із газети "Українська правда" не міг визначитися, як священник ПЦУ Володимир Маглена ставиться до науки та її представника Ілона Маска, використовуючи неозначений займенник *что-то* для виявлення невизначеного референтного значення. Частка *разве* в цьому прикладі вживається в питальному реченні для вираження сумніву журналіста в істинності фрази "Релігія з наукою завжди суперечать одна одній", урахувавши, що як священник Володимир Маглена також досліджує нові технології.

Найчастіше у газетах і журналах можна зустріти третій і четвертий тип ситуації. Наприклад: 2. *В целом, население, наверно, от этой рокировки выиграет: кто-то впервые узнаёт про Кафку, Натали Саррот и обоих Мураками* (Газета.ру. 25.03.2021) (тип 3).

У цьому прикладі автор не володіє об'єктивною інформацією про стан справ у реальній дійсності, і він висуває гіпотезу – населення виграє. *Кто-то* вказує на бажання

автора специфікувати об'єкт за допомогою власної гіпотези. Значення такої ймовірності утворюється модальним словом *наверное*. У цьому контексті, висувачи гіпотезу, автор використовує слово *наверное* для висловлення власного сумніву і, більшою або меншою мірою, ступеня достовірності гіпотези.

3. Как показывает практика, профессии тебя не научат, если ты не станешь учиться сам. Режиссура – занятие элективное, в ней есть и живопись, и скульптура, и музыка, и философия. И когда ты занимаешься некоей абстрактной системой, которой кормят в университете, то из тебя **вряд ли что-нибудь** выйдет. (Yabl.ua. 10.23.2018) (тип 3).

У цьому контексті автор використовує неозначений займенник *что-нибудь*, з одного боку, автору невідомий референт, з іншого боку, займенник *что-нибудь* – це підклас неозначених займенників. Він виражає екзистенційну квантифікацію, тобто дозволяє згадувати об'єкт з того чи іншого класу, не індивідуалізуючи його – не встановлюючи референції до об'єкта. У цьому контексті *что-нибудь* представляє якусь професію, окрім режисури. Відмінність від попереднього прикладу в тому, що слово не висловлює більшу чи меншу довіряє наявним у нього відомостям, навіть висловлює свою невпевненість у сполученому, або повне його заперечення, тобто автор думає, що без своєї практики не може стати режисурою, якщо тільки навчається в університеті. У цьому контексті сумнів займає зону значень, гранично близьких до області повного заперечення.

4. Кроме того, следователи проведут процессуальную проверку в отношении организаторов выставки, состоящей из человеческих тел и органов. При этом большая часть комментариев в официальном Instagram-аккаунте выставки – положительные. Судя по отзывам, москвичи и гости столицы рады возможности посетить познавательную экспозицию. Они с недоумением прокомментировали заявления о неэтичности выставки. "**Какие-то** странные комментарии вижу в СМИ у **кого-то**: удивляются, **как будто** забыли, что у нас есть свои кунсткамера, мавзолей Ленина" (Газета.ру 24.03.2021) (тип 4).

У цьому прикладі невизначеність референції підкреслюється за допомогою неозначених займенників *какие-то*, *кто-то*, але мовцю відомий референт. Однак, оскільки мовець не згоден із коментарями, які він прочитав в інтернеті, із ввічливості або вважаючи цю інформацію неважливою, він не назвав автора коментарів. Поєднання *как будто* свідчить про вираження особистої думки мовця, про суб'єктивність припущення, водночас він вказує також із відтінком сумніву, невпевненості в достовірності повідомлення, що передається, через зміст цих коментарів.

5. Хэннити в течение нескольких последних месяцев указывал на то, что у действующего президента США проявляются когнитивные нарушения, и что его команда и сторонники сговариваются, чтобы скрыть ухудшение его состояния от широкой общественности. Гетц также **выразил сомнения** в хорошем состоянии здоровья Байдена. "Все в Вашингтоне знают, что каждый раз, когда [вице-президент США] Камала Харрис пожимает руку Джо Байдену, она проверяет его пульс", – пояснил конгрессмен. Американские эксперты сходятся во мнении, что глава Белого дома выглядит слабым, хрупким и у него проблемы с умственными способностями. "Теперь почти каждый день, когда он выступает с речью, он **как будто** борется с **чем-то**", – указывал ранее Хэннити (Газета.ру 20.03.2021) (тип 3).

Приклад, наведений вище, демонструє яскраво-особисте забарвлення ставлення мовця до повідомлення. У тексті автор використовує словосполучення *выразить сомнения* для висловлення власного сумніву щодо хорошого стану здоров'я Байдена, а також для спроби переконати читачів у тому, що фізичний стан президента Байдена незадовільний. З одного боку, у мовця

немає джерела точнішої інформації, він використовує неозначений займенник *что-то*, з іншого боку вираз *"Байден борется с чем-то"* демонструє, що мовцю не важливо, з чим саме, його єдиною метою є створення у читачів враження про погане здоров'я президента Байдена. Частка *как будто* використовується для надання висловлюванню ймовірного характеру, висловлення невпевненості, сумніву щодо стану здоров'я Байдена. Як бачимо, нині ЗМІ отримали унікальну можливість впливати на розум і почуття людей, на їхній склад мислення, критерії оцінок, мотивацію поведінки тощо [2, с. 58].

Спільним для двох вищенаведених прикладів (4, 5) є те, що мовці не мають інформації для формування власної когнітивної оцінки ситуації та її об'єкта, тому вони використовують *как-будто* для висловлення сумніву в істинності предикації. *Как будто* – це показник сумніву мовця в тому, що описувана ситуація існує в реальному часі. У прикладі 4 *как-будто* вживається як поєднання додаткової частини зі складнопідрядною, що вказує на зміст вираженого в головній частині з відтінком сумніву, невпевненості, і використовується лише за умови, що введена ним пропозиція має ознаку "невизначеність" [3, с. 271]. У прикладі 5 *как будто* використовується яка частка для надання висловлюванню ймовірного характеру, для вираження невпевненості, сумніву. Значення "визначеність – невизначеність для мовця", виражене займенником через *-то*, необхідно обговорювати в конкретних ситуаціях.

Отже, ми можемо виділити чотири типи комунікативних ситуацій залежно від того, як реалізується в них категорія сумніву й невизначеності. Якщо мовець і слухач знають мовленнєвий об'єкт у процесі мовленнєвого акту, тоді реалізується визначена референція. Водночас можливі три ситуації невизначеності: 1) мовець знає об'єкт неточно, слухач знає мовленнєвий об'єкт; 2) мовець знає об'єкт, слухач не знає мовленнєвого об'єкта; 3) мовець знає об'єкт, але не хоче з якихось причин, щоб слухач дізнався, що йдеться про цей об'єкт.

У третій ситуації можливі два варіанти залежно від поінформованості слухача: 1) слухач і мовець мають загальні знання і слухач є одним із інсайдерів події, описаної мовцем, тому він знає мовленнєвий об'єкт, і тоді формується ситуація визначеності; 2) слухач не знає або не точно знає мовленнєвий об'єкт, тоді виконується ситуація невизначеності.

Висновки. Отже, спираючись на аналіз вищезазначених прикладів, ми вважаємо, що "сумнів" – це характеристика мовленнєвого висловлювання в суб'єктивному аспекті, а невизначеність – характеристика в об'єктивному аспекті. Невизначена референція та семантика сумніву – це два різні аспекти одного й того самого явища, які доповнюють одне одного.

Список використаних джерел

1. Гійом Г. Принципи теоретичної лінгвістики / Г. Гійом. – Москва: Прогрес, 1992. – 224 с.
2. Кудрявцева Л. О. Сучасні аспекти дослідження мас-медійного дискурсу: експресія – вплив – маніпуляція / Л. О. Кудрявцева, Л. П. Дядечко, О. М. Дорофеева та ін. // Мовознавство. – 2005. – № 1. – С. 58–66.
3. Падучева Є. В. Висловлювання та його співвіднесеність із дійсністю / Є. В. Падучева. – Москва: Наука, 1985. – С. 7–271.
4. Русіна Б. Модальна категорія невпевненості як засобу створення сюжетної двозначності (на матеріалі новели Генрі Джеймса "Поворот гвинта") / Б. Русіна. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2132>
5. Фере Г. Сенс і денотат / Г. Фере // Семіотика та інформатика. Опера selecta : Зб. наукових статей. – Москва, 1997. – Вип. 35. – С. 352–379.
6. Харитон Л. Репрезентація "сумнів у собі" у фреймі сумніву / Л. Харитон // Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики, – 2011. – № 3. – С. 169–175. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/period_vudannia/web13/pdf/2011_3/Liudmyla_Kharyton.pdf

7. Elgin C.Z. *With reference to reference* / Foreword by Nelson Coodman. – Indianapolis: Cambr.: Hackett, 1983. – 17 p.
8. Kripke A. Speaker's Reference and Semantic Reference // *Midwest Studies in Philosophy*, – 1977. – № 2. – P. 255–276.
9. Kronfeld A. Reference and computation: An essay in applied philosophy of language. – Cambr. etc.: Cambr. UP, 1990. P. 2–199.
10. Linsky L. Reference and referents // *Philosophy and Ordinary Language Urbana*, University of Illinois Press, 1963. – P. 74–89.

Джерела ілюстративного матеріалу

11. Сайт журналу "Українська правда". – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2021/03/10/7286053/>
12. Сайт журналу "Yabl.ua". – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://yabl.ua/2018/10/23/david-petrosyan-intervyu>

Reference

1. Hiyom, H. (1992). *Pryntsyipy teoretychnoyi linhvistyky [Principles of theoretical linguistics]*. Moscow: Prohes. [In Russ.].
2. Kudryavtseva, L. O., & Dyadechko, L. P., & Dorofeyeva, O. M., & Filatenko, I. O., & Chernenko H. A. (2005). Suchasni aspekty doslidzhennya mas-mediynoho dyskursu: ekspresiya – vplyv – manipulyatsiya [Modern aspects of mass media discourse research: expression – influence – manipulation]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 1, p. 58–66. [In Ukr.].
3. Paducheva, E.V. (1985). *Vyslovyuvannia ta yoho spivvidnesenist' iz diysnistyu [The statement and its correlation with reality]*. Moscow: Nauka. [In Russ.].
4. Rusina, B. *Modal'na katehoriia nevpvnenosti yak zasobu stvorenniya syuzhetnoyi dvoznachnosti (na materialy novely Henri Dzheymsa "Povorot hvynta") [The modal category of uncertainty as a means of creating plot*

ambiguity (on the material of Henry James's novel "he Turn of the Screw")]. – URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2132> [In Ukr.].

5. Frege, G. (1997). Sens i denotat [*Meaning and denotation*]. *Semiotyka ta informatyka. Opera selecta: Zb. naukovykh. statey – Semiotics and informatics. Opera selecta: Collection of scientific articles*, 35, p. 352–379. [In Russ.].

6. Kharyton, L. (2011). Rerezentatsiia "sumniv u sobi" u freymi sumnivu [Representation of "self-doubts" in the frame of doubt]. *Aktual'ni problemy romano-hermans'koyi filolohiyi ta prykladnoyi linhvistyky*, 3, 169–175. – URL: http://chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/period_vudannia/web13/pdf/2011_3/Liudmyla_Kharyton.pdf [In Ukr.].

7. Elgin, C.Z., (1983). *With reference to reference* / Foreword by Nelson Coodman. Indianapolis: Cambr.: Hackett.

8. Kripke, A., (1977). Speaker's Reference and Semantic Reference. *Midwest Studies in Philosophy*, 2, p. 255–276.

9. Kronfeld, A., (1990). *Reference and computation*: An essay in applied philosophy of language. Cambr. etc.: Cambr. UP.

10. Linsky, L., (1963) *Reference and referents. Philosophy and Ordinary Language Urbana*, University of Illinois Press, p. 74–89

Sources of illustrative material

11. Sait zhurnalu "Ukrayins'ka Pravda" [Site of journal "Ukrainian Pravda"]. www.pravda.com.ua. – URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2021/03/10/7286053/> [In Russ.].

12. Sait zhurnalu "Yabl.ua" [Site of journal "Yabl.ua"]. yabl.ua. – URL: <https://yabl.ua/2018/10/23/david-petrosyan-intervyu> [In Russ.].

Надійшла до редколегії 14.03.23

Xiaomeng Le, PhD Student
ORCID: 0000-0002-3060-4281
e-mail: lexiaomeng0318@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

CONNECTION OF THE SEMANTICS OF DOUBT AND INDEFINITE REFERENCE

The article is devoted to the analysis of the connection between the semantics of doubt and indefinite reference. Reference as a correlation with reality is carried out by the speaker during the speech act. If such a correlation is unsuccessfully realized in the human mind, then we are talking about the uncertainty of the object. The category of uncertainty is highly subjective and communicative in nature: the meaning of the indefinite reference is transmitted in the process of a specific speech act. The semantic category of doubt is complicated, on the one hand, by connections with the category of certainty/uncertainty, on the other hand, the semantics of doubt and indefinite reference are implemented in specific speech acts and have an obviously subjective nature, which is explained by the fact that when a word enters the speech act, it can have a different semantic content under the influence of many factors, such as the goals of the addressee, the context and the background knowledge of the communication participants. Therefore, from the standpoint of pragmatics, based on the relationship between communicators, there are three situations in which indefinite reference and the semantics of doubt can be realized simultaneously. These 3 situations are: 1) the speaker knows the object inaccurately, the listener knows the object of speech; 2) the speaker knows the object inaccurately, the listener does not know the object of reference; 3) the speaker knows the object but, for whatever reason, does not want the listener to know that it is the object in question. In the third situation, depending on the listener's consciousness, two options are possible: 1) the listener and the speaker have common knowledge, with the listener being one of the insiders of the event described by the speaker, so he knows the speech object, and then a situation of certainty is formed; 2) the listener does not know or does not know exactly the speech object, then an uncertainty situation occurs. Based on raw data from the texts of modern mass media, we found out that indefinite reference and the semantics of doubt are emphasized with the help of different linguistic means. Given the results of the analysis of the linguistic data, we consider that indefinite reference and the semantics of doubt are two different sides of the same phenomenon, and they complement each other.

Keywords: semantics of doubt, theory of reference, indefinite reference, speech act.